

Uppdragsgivarens översättarmanual

Information till dig som vill anlita en litterär översättare

Översättarsektionen i Sveriges Författarförbund

Hur gör jag om jag vill ge ut ett utländskt verk på svenska?

Du behöver förvärva översättningsrättigheterna. Kontakta i första hand det utländska förlaget och ta reda på om förlaget har rätt att placera verket utomlands eller om det är författaren själv som har dessa rättigheter. Förmodligen kan det utländska förlaget i det sistnämnda fallet sätta dig i förbindelse med författaren (eller dennes arvingar om författaren är avliden och det inte har gått 70 år sedan dennes död). Alternativet kan annars vara att kontakta respektive lands författarförbund för att få reda på författarens adress.

Finns det verk till vilka översättningsrättigheterna är fria?

Om verket inte längre är skyddat därför att författaren har varit död i 70 år får verket översättas utan att samtycke behöver inhämtas från rättighetshavarna (dvs. normalt författarens arvingar). Se vidare information om upphovsrätten på Sveriges Författarförbunds hemsida. Om författaren är okänd, dvs. verket är utgivet anonymt, har verket en skyddstid från offentliggörandet och 70 år framåt. Därefter kan det översättas och utges fritt. Att inget samtycke kan inhämtas därför att författaren är okänd eller inga arvingar finns har däremot ingen betydelse – skyddstiden löper ändå.

Vilka krav ska jag ställa på en litterär översättare?

En översättare ska kunna leverera tryckfärdigt manus (se **Vad är tryckfärdigt manus?** nedan) vid avtalad tidpunkt och i övrigt uppfylla sitt åtagande enligt det ingångna översättaravtalet.

Hur hittar jag kvalificerade översättare?

Översättarcentrum förmedlar kvalificerade litterära översättare till förlag och kulturinstitutioner, och man kan också själv söka efter översättare bland medlemmarnas presentationer på Översättarcentrums hemsida. Förmedlingen finansieras delvis av Statens kulturråd.

En annan möjlighet är att rådfråga andra förlag.

Hur gör jag för att kunna bedöma översättarens kvalifikationer?

Anlita yrkeskunniga översättare som kan garantera hög kvalitet och säker leverans. Be översättaren att referera till tidigare översättningar och uppdragsgivare. Om översättaren ännu inte fått något verk utgivet kan hon/han erbjuda sig att göra en provöversättning.

Hur gör jag om jag vill ha en provöversättning av en erfaren översättare?

Diskutera villkoren i förväg, t.ex. att arvode utgår om översättaren inte får uppdraget.

Hur kan jag främja smidiga och varaktiga relationer med översättare?

Skälig ersättning, avtal med villkor som följer branschstandard, god tidsplanering och gott samarbete med textredaktör och korrekturläsare är en bra grund.

Vilka krav ska översättaren ställa på mig som förläggare?

Att du uppfyller ditt åtagande enligt det ingångna översättaravtalet. Märk särskilt utbetalning av honorar och korrekt angivelse av översättarnamnet i såväl tryckta som digitala format. Du är också skyldig att underrätta översättaren om sådan sekundäranvändning som ger översättaren rätt till ersättning.

Vad ska jag tänka på innan jag tecknar avtal med en översättare?

När du anlitar en översättare för första gången bör ni var för sig förvissa er om att motparten har satt sig in i avtalets innehåll. Du har goda skäl att anta att översättaren är väl förtrogen med Avtalsalfabetet, som du finner på Översättarsektionens hemsida. Är du också insatt i detta är du väl förberedd för att träffa en överenskommelse.

Vad innebär Författarförbundets rekommenderade minimihonorar?

Att ingen, inte ens nybörjaren, ska arvoderas lägre än minimihonoraret. Information om det senaste minimihonoraret finns på Författarförbundets och Översättarsektionens hemsidor. Normalarvodena brukar ligga mellan 5 och 20 kronor över minimihonoraret.

Vad är tryckfärdigt manus?

Med tryckfärdigt manus menas ”fullt utarbetat och färdigt för redaktionell behandling enligt god förlagspraxis”. Granskning av det tryckfärdiga manuset av kvalificerad textredaktör anses ingå i förlagets åtagande. Att göra manuset tryckfärdigt i grafisk mening ingår inte i översättningsuppdraget, såvida man inte särskilt avtalar därom.

Har du inte tidigare samarbetat med översättaren bör ni noggrant diskutera igenom och avtala om vad ni menar med ”fullt utarbetat och färdigt” innan ni skriver avtal.

Hur gör jag för att undvika tvister med översättaren?

Undvik tvister genom att vara mycket tydlig i fråga om vad som ingår i uppdraget och när manus ska levereras. Observera att det för översättarens merarbete till följd av eventuella ändringar i originalverket/manuset ska utgå särskild ersättning. Förvissa dig om att du och översättaren är överens om hur ni tolkar avtalskrivningar om översättningens beskaffenhet.

För ytterligare information, kontakta:

Författarförbundets kansli: info@forfattarforbundet.se

Översättarsektionens styrelse: styrelse@oversattarsektionen.se

Sveriges författarförbund, Översättarsektionen

Box 3157, 103 63 Stockholm

Tel: 08-545 132 00

Uppdragsgivarens översättarmanual är utarbetad i samarbete mellan Sveriges författarförbunds jurister, erfarna översättare och förläggare vid mindre förlag.

oversattarsektionen.se

forfattarforbundet.se